

Zpravodajství z jižního Kavkazu květen 2016

Vojenská cvičení NATO v Gruzii

Ve dnech 11. - 26. května probíhala na gruzínské základně ve Vaziani rozsáhlá vojenská cvičení NATO. Zúčastnilo se jich na 650 vojáků z USA, 150 z Velké Británie a 500 ze samotné Gruzie. Dle gruzínské ministryně obrany spočíval cíl cvičení v posílení schopnosti gruzínské armády bojovat po boku aliančních sil – po skončení manévrů byla gruzínská rota včleněna do tzv. Sil rychlé reakce NATO. Rusko označilo celou akci za provokaci.

(EN) <http://www.rferl.org/content/us-georgia-military-exercises/27728248.html>

(EN) <http://www.rferl.org/media/video/georgia-nato-drills/27743361.html>

(EN) <http://www.rferl.org/media/video/georgia-us-uk-nato-drills/27755013.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282338/>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27755154.html>

Oslavy „rodinných hodnot“ v Tbilisi

Dne 17. května v Gruzii oslavovali „Den svornosti a svátosti rodiny“. Tento svátek zavedl gruzínský patriarcha Ilja II. v roce 2014 – přesně rok poté, co na Mezinárodní den proti homofobii, jenž připadá rovněž na 17. května, představitelé místní pravoslavné církve zaútočili na LGBT aktivisty a aktivistky. Letos se k oslavám v Tbilisi přidalo i konání Světového kongresu rodin, který pořádá americká konzervativní organizace vystupující za „tradiční manželství“ či proti potratům. Na kongres jsou přítomni úzce navázáni ruští oligarchové, kteří mají blízko k ruskému prezidentu Putinovi. Ve stejný den bylo navíc zadrženo 10 představitelů LGBT komunity, kteří jsou obviněni z poničení fasády několika budov, na něž měli údajně psát prohlášení odsuzující homofobii.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-confess-families-antigay-moscow-oligarchs-bush/27741199.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27741324.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27741300.html>

Provokace ve veganském bistru v Tbilisi

Na konci května došlo k provokaci ve veganském bistru Kiwi-Café v historickém centru Tbilisi.

Logo Kiwi-Café Tbilisi.

Vpadla tam skupina několika mužů, kteří nejprve na hosty házeli kusy masa a poté vyvolali rvačku. Do té se následně zapojili i obyvatelé sousedních domů, a to údajně převážně na straně útočníků. Několik lidí bylo lehce zraněno. Dle pracovníků bistra, v jejichž řadách je krom místních i řada lidí ze zahraničí, byli útočníky pravicoví radikálové, jimž je trnem v oku levicová orientace podniku. Další údiv v očích zaměstnanců vyvolal i následný zásah policie, která incident údajně klade za vinu právě pracovníkům bistra.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-nationalists-attack-vegan-cafe-with-sausages/27766236.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27766216.html>

(EN, RU, GE) <https://www.facebook.com/kiwi.vegan.cafe>

Poprvé za čtyři roky proběhlo jednání v Gali v rámci mezinárodního mechanismu

V posledním květnovém týdnu proběhlo v abchazském městě Gali setkání v rámci tzv. Mechanismu pro prevenci incidentů a reagování na ně. Jednalo se o první jednání po čtyřletém přeru-

šení. Krom představitelů Gruzie, Abcházie a Ruska se jednání účastní i zástupci Evropské unie a Organizace spojených národů. Obnovení rozhovorů uspíšila nedávná vražda gruzínského občana, z níž Gruzie obviňuje abchazského pohraničnicka a jež se stala hlavním bodem jednání.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27759467.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27761651.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/283082/>

Vražda v příhraniční zóně mezi Gruzii a Abchází

Ve vsi Churča, která leží podél administrativní hranice mezi Gruzii a Abchází (nachází se sice na abchazském břehu řeky Inguri, nicméně je kontrolována gruzínskou stranou), byl 19. května zastřelen třicetiletý gruzínský uprchlík z Abcházie Giga Otchozoria. Dle verze gruzínských vyšetřovatelů, opírající se i o kamerový záznam, se Otchozoria snažil převést na abchazskou stranu zavazadlo s potravinami, dostal se ale do sporu s abchazskými pohraničníky. Když se Otchozoria rozhodl raději vrátit zpět do gruzínské Churči, pohraničníci se vydali za ním a jeden z nich jej několika výstřely usmrtil. Z vraždy Gruzie obviňuje Abcházce Rašida Kandži-oglu, přičemž se obrátila na Interpol s žádostí o spuštění pátrání po jeho osobě. Dle abchazské verze Otchozoria narušil pasový režim, pohraničnickovi vyhrožoval a ten byl tak nucen použít zbraň. Jedná se nejzávažnější incident v příhraniční zóně za poslední roky.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/78876>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27747716.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282839/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/283164/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282904/>

Abcházie hostí fotbalový šampionát neuznaných entit

Dne 28. května byl v Abcházii slavnostně zahájen fotbalový šampionát, který hostí 12 týmů z celého světa reprezentujících různé neuznané republiky, sporná území či kulturně vymezené regiony. Střetnou se zde tak např. týmy iráckého Kurdistanu, Severního Kypru, Somalilandu a domácí Abcházie, ale i regionu Pandžábu, italské Padanie či korejské diaspory žijící v Japonsku. Tyto týmy jsou zastřešené tzv. Konfederací nezávislých fotbalových asociací a

Logo Konfederace nezávislých
fotbalových asociací.

vzhledem ke svému statusu nejsou členy Mezinárodní federace fotbalových asociací FIFA.

(EN) <http://www.rferl.org/content/abkhazia-conifa-soccer-world-cup-separatists/27759413.html>

(EN) <http://www.rferl.org/media/video/abkhazia-football-soccer-conifa/27761089.html>

(EN) <https://www.theguardian.com/football/2016/may/27/conifa-world-cup-unrecognised-states-kicks-off-abkhazia>

(EN) <http://dfwatch.net/abkhazia-hosts-football-championship-for-unrecognised-42888>

(RU) <http://sputnik-abkhazia.ru/photo/20160529/1018478675.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27766282.html>

Jižní Osetie odkládá referendum o připojení k Rusku

Na základě společného prohlášení jihoosetského prezidenta Tibilova a předsedy místního parlamentu Bibilova se referendum o připojení Jižní Osetie k Rusku, původně naplánované na letošní léto, posouvá až na příští rok 2017. Mělo by se tak konat až po uspořádání prezidentských voleb naplánovaných taktéž na příští rok. Dá se tedy očekávat, že se otázka referenda stane hlavním předvolebním tématem.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-russia-south-ossetia-accession-referendum-delay/27766068.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/283165/>

V Jižní Osetii havaroval autobus s ruskými vojáky

Ve čtvrtek 19. května havaroval v Jižní Osetii vojenský autobus s ruskými vojáky. Příčinou nehody bylo selhání brzd. Šest vojáků zemřelo, dalších 16 bylo zraněno. Rusko má na území neuznané republiky rozmístěno několik tisíc vojáků.

(EN) <https://rbth.com/news/2016/05/19/6-russian-officers-killed-in-road-accident-in-south-ossetia-594463>

Návrh zákona o uznání Náhorního Karabachu v arménském parlamentu

Arménská vláda 5. května schválila k projednání opoziční návrh zákona o uznání Náhorního Karabachu (NKR). Experti již před jeho projednáním zmiňovali, že se s největší pravděpodobností jedná (jen) o politický manévr, který ale může ohrozit klid zbraní a mírový proces mezi Arménií a Ázerbájdžánem. Arménský prezident Serž Sarkisjan 11. května veřejně prohlásil, že ještě nenastal čas k uznání NKR, ale že „pokud budou bojové akce (Ázerbájdžánu, pozn. red.) pokračovat, bude Arménie nucena učinit tento krok.“ Prezidentova slova kvitoval i premiér Hovik Abrahamjan. Tento návrh nebyl prvním pokusem o uznání NKR ze strany Arménie. De facto stát zatím neuznala žádná jiná země.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-draft-recognizing-nagorno-karabakh/27717385.html>

(EN) <https://iwpr.net/global-voices/will-armenia-recognise-nagorny-karabakh>

(EN) <http://www.armenialiberty.org/content/article/27728393.html>

(RU) <http://rus.azatutyun.am/content/article/27728173.html>

(RU) <https://iwpr.net/ru/global-voices/признает-ли-армения-нагорный-карабах>

Setkání Sarkisjana a Alijeva ve Vídni

Arménský prezident Sarkisjan a jeho ázerbájdžánský protějšek Alijev se 16. května, poprvé od uzavření příměří po dubnové krizi v Karabachu, setkali ve Vídni. Setkání se rovněž účastnil ruský ministr zahraničí Lavrov, americký ministr zahraničí Kerry a francouzský ministr pro evropské záležitosti Desir. Prezidenti zopakovali, že bude dodrženo příměří, které ukončilo dubnovou „čtyřdenní válku“ v Náhorním Karabachu, a dohodli se na rozšíření stávající přítomnosti OBSE v Náhorním Karabachu a na pokračování výměny informací o pohřešovaných osobách pod záštitou mezinárodního červeného kříže (ICRC). Rovněž bylo dohodnuto, že příští setkání se uskuteční v červnu.

(EN) <http://www.osce.org/mg/240316>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35630/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35620/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282666/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282604/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-azerbaijan-presidents-to-meet-in-vienna-over-karabakh/27736636.html>

(RU) <http://jam-news.net/Publication/Get/en-US/1732>

(EN) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282598/>

Návrat k občasným přestřelkám v Karabachu

Situace na frontové linii se vrátila do starých kolejí a obě strany se opět denně osočují ze stovek porušení příměří a střelby. V době, kdy se konala schůzka prezidentů Sarkisjana a Alijeva ve Vídni, byl zabit armádní opravář karabašské armády, což potvrzuje trend eskalací situace v průběhu vyjednávání obou stran a setkání prezidentů. Dle informací od karabašského „ministerstva obrany“ byl ke konci května zabit další, teprve devatenáctiletý, voják.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-azerbaijan-cross-border-artillery-attacks/27710908.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282619/>

Stepanakert Press Club nabídl OBSE monitorování mediálního pokrytí karabašského konfliktu

Ředitel Stepanakert Press Clubu vydávajícího měsíčník „Analyticon“, Gegam Bagdasaryan, navrhl v otevřeném dopise zástupcům Minské skupiny OBSE monitorování mediálního pokrytí konfliktu médii obou stran. Bagdasaryan navrhuje rozšířit mandát skupiny o monitorování případů diskriminace a etnické nenávisti v médiích v situaci, kdy „projevy nenávisti zní často hůř než výstřely.“

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35746/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/283393/>

(EN) <https://artsakhpress.am/eng/news/45461/gegam-bagdasaryan-napravil-otkrytoe-pismo-sopredsedatelyam-minskoiy-gruppiy-obse.html> (text otevřeného dopisu)

Panarménské hry 2017 v Karabachu

Výkonný výbor panarménských her rozhodl, že se 7. ročník soutěže v roce 2017 bude konat v Náhorním Karabachu. Předseda výboru Išchan Zakaryan řekl, že uspořádání her v Karabachu perfektně naplňuje základní myšlenku her, kterou je sjednocení všech Arménů z Arménie, z diaspory a z Karabachu. Podle Zakaryana byly projednány všechny organizační záležitosti a hry by měly podpořit karabašské hospodářství. První panarménské hry se odehrály v roce 1999 a konají se nepravidelně každé 2-4 roky, v roce 2014 se konaly první zimní panarménské hry.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/283462/>

(EN) <http://asbarez.com/151156/2017-pan-armenian-games-to-be-held-in-artsakh/>

(RU) <http://hayastannews.com/news/116238.html>

Podmínka za vlajku NKR v Eurovizi

Iveta Mukučijan. Foto: Albin Olsson, wikipedia.org

Arménská zpěvačka Iveta Mukučijan obdržela varování od pořadatelů soutěže Eurovize za držení vlajky neuznané Náhorně-karabašské republiky v průběhu přenosu semifinálového kola. Mukučijan na otázky novinářů odpověděla, že „chce jen mír na hranicích“. Za porušení pravidel Eurovize zobrazováním politických symbolů může být země vyloučena z probíhajícího ročníku a obdržet zákaz účasti až na 3 roky. Soutěž vyhrála Ukrajinka Džamala s písní ‚1944‘ věnovanou deportovaným krymským Tatarům.

(EN) <http://www.euronews.com/2016/05/12/armenia-faces-eurovision-ban-for-flag-waving/>

(EN)

<https://www.armenianow.com/en/karabakh/2016/05/11/armenia-eurovision-semifinal-iveta-mukuchyan-karabakh-flag/2906/>

(EN) <http://wiwibloggs.com/2016/05/11/iveta-mukuchyan-nagorno-karabakh-eurovision-2016/141727/>

(RU) <http://www.karabakh-open.info/ru/societyru/17179-ru9677>

Chadídža Ismajlová na svobodě

Nejznámější ázerbájdžánská investigativní novinářka, Chadídža Ismajlová, byla 25. května propuštěna z vězení poté, co byl její trest o čtyři roky zkrácen a změněn na podmíněný. Novinářka, která odvážně odhalovala korupci v nejvyšších patrech ázerbájdžánské politiky včetně rodiny prezidenta Alijeva, byla v loňském roce odsouzena k 7,5 roků vězení na základě smyšlených obvinění. „Jsem plná síly a energie. Budu pokračovat ve své novinářské profesi,“ vzkázala po propuštění z vězení. Při příležitosti 40. narozenin Chadídži Ismajlové uspořádali její podporovatelé protesty po celém světě s výzvou k propuštění všech politických vězňů v Ázerbájdžánu.

(EN) <http://www.rferl.org/content/rferl-contributor-ismayilova-jailed-azerbaijan-receive-un-award-may-3/27712522.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35706/>

(EN) <https://www.indexoncensorship.org/2016/05/protesters-around-world-turn-khadija-ismayilovas-birthday/>

(EN) https://www.washingtonpost.com/opinions/khadija-ismayilovas-victory-for-human-rights/2016/05/31/99a69b50-244a-11e6-aa84-42391ba52c91_story.html

(EN) <http://foreignpolicy.com/2016/06/02/the-worlds-most-famous-dissident-journalist-returns-to-the-fight-khadija-ismayilova/>

Oslava narozenin Chadídži Ismajlové v Brně

Foto: Majda Slámová.

NESEHNUTÍ v Brně oslavilo 40. narozeniny Chadídži Ismajlové, ázerbájdžánské investigativní novinářky právě propuštěné z vězení. Podobné oslavy proběhly i ve 40 městech po celém světě v rámci Sport for Rights. Akce v Brně se zúčastnil i nedávno propuštěný vězeň svědomí Rasul Džafarov.

(CZ) <http://cestainiciativy.cz/fotogalerie/40-narozeniny-chadidzi-ismailove-v-brne/>

Nejvíce homofobní stát Evropy

Ázerbájdžán je nejhorším místem k žití pro LGBT komunitu z celkem 49 poměřovaných evropských států. Tuto zprávu přinesla respektovaná organizace ILGA-Europe, podle níž Baku splnilo pouze 5% kritérií v hodnocení zrovnoprávnění LGBT komunity ve společnosti. Není bez zájmovosti, že poslední tři příčky obsadily postsovětské státy - vedle Ázerbájdžánu i Arménie a Rusko.

(EN) http://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2016/full_annual_review.pdf

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-worst-place-to-be-gay-in-europe-russia-armenia/27727856.html>

Společné vojenské cvičení Ázerbájdžánu, Gruzie a Turecka

Ministerstva obrany Ázerbájdžánu, Gruzie a Turecka oznámila na schůzi v Gabale, že na jaře 2017 uspořádají společné vojenské cvičení. Deklarovaným cílem manévru je ochrana strategických energovodů v regionu. Trilaterální vojenská spolupráce mezi dvěma jihokavkazskými republikami a Tureckem je trnem v oku Ruska, které jižní Kavkaz chápe jako sféru vlastního zájmu, a samozřejmě Arménie, která je odkázána na vojenskou a ekonomickou pomoc Moskvy kvůli neřešenému konfliktu v Náhorním Karabachu. Setkání představitelů Ázerbájdžánu, Gruzie a Turecka v Gabale bylo již čtvrtým v řadě od roku 2014.

(EN) <http://agenda.ge/news/58017/eng>

(EN) <http://en.trend.az/azerbaijan/politics/2533680.html>

Obvinění z držení drog jako oblíbený nástroj represe vůči kritikům režimu

Dva mladí aktivisté byli křivě obviněni z nezákonného držení drog poté, co posprejovali památník bývalého prezidenta Hejdara Alijeva v centru Baku. Graffiti „Všechno nejlepší k svátku otroků“ ironicky parafrázoval zdravici „Všechno nejlepší k svátku květů“, která každoročně zaznívá během oslav narození Hejdara Alijeva, jehož kult osobnosti pečlivě buduje jeho syn a současný prezident Ilham Alijev. Mladíkům hrozí až 12 let vězení, ve vazbě jsou údajně vystaveni násilí. Lidskoprávní organizace považují jejich obvinění za politicky motivovaná a vyžadují jejich okamžité propuštění.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/282366/>

(EN) <https://www.hrw.org/news/2016/05/13/azerbaijan-activists-face-bogus-drug-charges>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35692/>

Ázerbájdžánský fotbalista odsouzen v souvislosti s vraždou novináře

Džavid Husejnov, fotbalista prvoligového ázerbájdžánského klubu FK Gabala a reprezentant národního mužstva, byl odsouzen ke čtyřem letům vězení za to, že nevaroval tamní úřady před

útokem na novináře Rasima Alijeva. Ten minulý rok v srpnu podlehl zraněním po násilném útoku pěti sympatizantů fotbalisty Husejnova, kterého novinář kritizoval na svém facebookovém profilu. Útočníci byli odsouzeni k 9 až 13 letům vězení již v dubnu.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-soccer-player-jailed-journalists-killing/27769451.html>

(RU) <http://www.contact.az/docs/2016/Social/051100155643ru.htm>

(EN) <https://www.theguardian.com/football/2015/aug/11/azerbaijan-javid-huseynov-arrested-journalist-death>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Milan Štefanec, Barbora Jelínková, Ondřej Zacha, Pavla Švecová, Jaromír Němec, Martin Hyt'ha

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezaujaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.